

Een huis delen: Hoe hou je het leuk?

Marc Pauly van het kenniscentrum Filosofie
van de Rijksuniversiteit Groningen

rijksuniversiteit
groningen / faculteit wijsbegeerte

Nijestee |

CareX

Collectieve woonvormen zijn in opkomst.

De woongroep voor studenten is al vrij lang bekend, maar de trend is dat ook ouderen naar alternatieven zoeken om samen te wonen. Woningcorporatie Nijestee huisvest een aantal bijzondere groepen in de stad Groningen. Ook Carex heeft ervaring met de huisvesting van groepen. Die wonen vaak tijdelijk in leegstaande gebouwen.

- Hoe regelen die hun huishouden?
- Hoe voorkomen ze ruzie?
- Hebben ze iets slims bedacht om de boodschappen te verrekenen?

>> Marc Pauly van het kenniscentrum Filosofie van de Rijksuniversiteit Groningen onderzocht dit en zet een aantal tips op een rij.

Inhoudsopgave

01	Inleiding: De voor- en nadelen van het delen van een huis p.6	09	Verenigingen van Eigenaren p.23
02	Wat voor type groep willen we zijn? p.8	10	BOEKEN & WEBSITES p.25
03	Nieuwe huisgenoten vinden p.10		
04	Corveetaken verdelen p.12		
05	Omgaan met conflicten p. 14		
06	<i>Samen beslissingen nemen</i> p. 16		
07	Kosten bijhouden en verdelen p.18		
08	Samen eten p.20		

1. Inleiding: De voor- en nadelen van het delen van een huis

Collectieve woonvormen zijn in opkomst. De woongroep voor studenten is al vrij lang bekend, maar meer recentelijk worden woongroepen voor ouderen steeds populairder. Collectieve woonprojecten heb je in allerlei soorten en maten. Je hebt kleine woongroepen bestaande uit 4 personen die een woning delen, maar ook grote panden waar meer dan 200 mensen in verschillende subgroepen met elkaar samen wonen (bijv. in het ORKZ in Groningen). En mensen besluiten om verschillende redenen om op die manier te gaan wonen: de ene zoekt goedkope woonruimte, de andere vindt het gewoon gezellig met meer mensen, en weer iemand anders streeft een bepaald ideaal na zoals het leven in een ecologisch gemeenschap.

Als we het in dit boekje over woongroepen hebben bedoelen we elke vorm van samen leven waarbij een groep mensen zonder familiebanden besluit met elkaar woonruimte te delen. Het leven in een woongroep heeft een aantal voordelen ten opzichte van het leven alleen (of met een partner). Ten eerste is het goedkoper: niet alleen de woonruimte is goedkoper, je kunt ook andere voorzieningen delen zoals een auto, duur keukengerei, etc. Ten tweede voorkomt het eenzaamheid: er zijn altijd mensen om mee te praten, mensen die je vragen hoe je dag was. Ten derde bevordert het je sociale en persoonlijke ontwikkeling: je leert omgaan met conflicten en je leert jezelf beter kennen. Hier tegenover staan echter ook een aantal nadelen: Je hebt minder privacy, want je komt andere mensen tegen bij het eten, in de badkamer, etc. en je hebt minder eigen ruimte. Je hebt tijd nodig voor de groep: tijd voor sociale contacten binnen de groep, voor afstemming met andere, voor organisatorische zaken zoals huisvergaderingen, klusdagen, etc. Tenslotte, als er conflicten binnen de groep zijn dan kunnen deze veel impact op de individuele levens hebben, je kunt conflicten minder makkelijk uit de weg gaan.

Hoe kun je ervoor zorgen dat de genoemde voordelen van het leven in een woongroep ook daadwerkelijk realiteit worden? En hoe kun je ervoor zorgen dat de nadelen zo veel mogelijk beperkt blijven? Hiervoor moet je nadenken over hoe je je samenleven vorm geeft. Hierbij wil dit boekje helpen. We gaan in op een aantal praktische vragen die de meeste woongroepen moeten oplossen: Hoe gaan we om met conflicten, hoe selecteren we nieuwe bewoners, hoe doen we gezamenlijke boodschappen, etc. Voor elk van deze vragen gaan we een aantal mogelijke antwoorden langs, concrete oplossingen gebaseerd op een aantal interviews met leden van woongroepen, eigen ervaringen en literatuuronderzoek. Vervolgens is het aan elke woongroep zelf om uit deze oplossingen te kiezen, of om iets heel anders te doen. De uiteindelijke keuzes hebben van alles te maken met wat voor een soort woongroep je wil zijn.

Voor- en nadelen van het leven in een groep:

Voordelen:

- bevordert persoonlijke en sociale ontwikkeling
- voorkomt eenzaamheid
- goedkoop

Nadelen:

- minder privacy
- tijd nodig voor groep
- conflicten komen dichtbij

2. Wat voor type groep willen we zijn?

Veel woongroepen hebben geen expliciete visie of missie voor hun groep. Impliciet is er echter vaak wel een gezamenlijk idee over wat voor een soort groep men wil zijn. Twee centrale dimensies zijn hierbij van belang:

1) Regels of individuele vrijheid?

Groepen hebben vaak geschreven en ongeschreven regels (of in politiek correcte taal: afspraken): Regels over wie hoe vaak moet koken, wie wanneer boodschappen moet halen, de afwas moet doen of corvee taken moet uitvoeren. Regels over deelname aan huisvergaderingen en klusdagen, over waar wanneer de verwarming aan of uit staat. En ga zo maar door. Het aantal regels in een woongroep verandert soms met de tijd: Soms begint een nieuwe woongroep met heel weinig regels. Als vervolgens duidelijk wordt dat bijv. mensen hun afwas niet doen of de wc's niet worden schoongemaakt, dan worden regels ingevoerd. En een tijdje later lijkt het opeens weer zo goed te lopen, dat de regels niet meer worden nageleefd.

Vaak is de reden om regels in te voeren een streven naar rechtvaardigheid: Je wil dat iedereen even veel tijd aan het huis besteedt, of aan koken of boodschappen doen. Aan de andere kant kunnen regels juist ook onrechtvaardigheid creëren doordat ze een te strak kader opleveren dat niet flexibel is en dus nooit geheel recht kan doen aan de gegeven situatie. Een voorbeeld hiervan is een regel die eist dat iedereen evenveel bijdraagt aan de eetkosten, en dus geen rekening houdt met de situatie dat opeens iemand werkloos wordt.

Sommige mensen hebben een hekel aan regels omdat deze de individuele vrijheid beperken. Je voelt je in een keurslijf gedwongen. Een woongroep zonder (of met weinig) regels vereist echter een hoge tolerantie van de leden: Je hebt immers minder middelen om je leefomgeving en het gedrag van je huisgenoten te beïnvloeden. Verder krijgt een groep zonder regels over het algemeen ook minder voor elkaar: Er is geen stok achter de deur die mensen die even geen zin hebben "aanmoedigt" om werk te doen, hetzij de afwas hetzij werk voor een groter project zoals het aanleggen van een tuin.

2) Hechte groep of losse individuen?

Niet iedereen die wil samen wonen met anderen heeft behoefte aan een hechte groep. Sommige mensen hebben geen zin om veel met de groep te doen, ook al vinden ze het gezellig om af en toe met iemand uit de groep te kletsen. En niet iedereen heeft tijd en zin om energie in de groep te steken. Woongroepen verschillen dus in hoe veel ze met

elkaar begaan zijn, hoe hecht de groep is. In het geval dat je de cohesie van de groep wilt bevorderen zijn er een aantal mogelijke manieren om dit te doen. De volgende bladzijden in dit boekje geven veel voorbeelden van hoe je dit heel praktisch kunt bereiken, mocht je dat willen.

Regels kunnen helpen om een hechte groep te creëren, bijv. als de regels eisen dat je dingen samen als groep moet doen zoals klussen of vergaderen. Op die manier wordt je gedwongen om tijd met elkaar door te brengen. Aan de andere kant kan een hechte groep ook juist met minder regels: omdat je met elkaar begaan bent, vaak met elkaar praat en weet hoe het met de anderen in de groep gaat en hoe ze in elkaar zitten, kun je als groep intuïtiever en spontaner met elkaar omgaan.

Regels:

Voordelen:

- rechtvaardigheid
- maken leefomgeving meer voorspelbaar, en kunnen zo irritaties voorkomen
- kunnen helpen om dingen gedaan te krijgen

Nadelen:

- beperken individuele vrijheid
- kunnen irritaties creëren (omdat regels niet nageleefd worden)
- zijn niet flexibel en kunnen in specifieke situaties juist onrechtvaardigheid creëren

Hoe creëer je een hechte groep?

- regels die deelname aan gezamenlijke activiteiten eisen of belonen
- gezamenlijke verantwoordelijkheden, bijv. budgetbeheer of zorgetaken (zoals een kat van de woongroep)
- gezamenlijke projecten
- gezamenlijke sociale activiteiten, bijv. filmavond, spelletjesavond, samen eten, klusdag, etc.
- organisatiestructuur: als groep het pand huren (bijv. via een vereniging), niet als individuele huurders

3. Nieuwe huisgenoten vinden

De meeste woongroepen hebben geen formele procedures voor het selecteren van nieuwe leden. Maar het proces gaat meestal als volgt: Via advertenties, sociale media, etc. worden potentiële kandidaten bereikt. Woongroepen stellen vaak eisen aan kandidaten: vaak moeten kandidaten in een bepaalde leeftijdscategorie zitten, en ook het geslacht van de kandidaat ligt vaak van tevoren vast. Een aantal geïnterviewde groepen gaf aan dat ze het belangrijk vinden dat er een evenwicht tussen mannen en vrouwen is.

Mensen die belangstelling hebben worden vervolgens uitgenodigd voor een gesprek in de woongroep. Liefst zijn alle leden van de woongroep hierbij aanwezig. Gezocht wordt naar de vaak genoemde klik die er moet zijn tussen de groep en de kandidaat: Is er een gedeelde visie op het leven en het samenleven? Hoe voelt de kandidaat aan? Met name voor kleine groepen is het cruciaal dat er een kandidaat wordt gekozen die bij de groep past: In een groep van vijf mensen is het voldoende dat één persoon niet goed aansluit bij de rest om de kwaliteit van het samenleven duidelijk te verslechteren. Met name kleine woongroepen zijn heel kwetsbaar, de keuze van nieuwe leden heeft om die reden veel aandacht nodig.

Waarop moet je letten bij een interview met een kandidaat? In het boek *Creating a Life Together* worden een aantal aandachtspunten genoemd. Ten eerste is er emotionele volwassenheid: Kies mensen met een gezond gevoel van eigenwaarde, geen mensen die een woongroep nodig hebben voor hun mentale welzijn. Zoals gezegd zijn woongroepen kwetsbaar, en ondanks alle goede bedoelingen zijn het geen zorginstellingen. Ten tweede kun je naar de communicatieve vaardigheden van de kandidaat kijken: Kan zij haar eigen mening goed verwoorden, staat zij open voor andere meningen en is zij geïnteresseerd in andere meningen? Tenslotte is het belangrijk om te kijken of de kandidaat dezelfde normen en waarden heeft als de rest van de groep, tenminste wat betreft de centrale punten.

Manieren om nieuwe huisgenoten te vinden:

- advertentie op kamernet.nl
- advertentie op www.woongroep.net
- advertentie in de wijkkrant of in het lokale winkelcentrum
- sociale Media: Facebook, Twitter, etc.
- via via (kennissen of vrienden van woongroep leden)

Wensenlijst voor nieuwe leden:

- gedeelde visie op samenleven
- gedeelde normen en waarden
- emotionele volwassenheid en mentale gezondheid
- communicatieve vaardigheden

4. Corveetaken verdelen

De woonkamer stofzuigen, wc's en badkamer schoonmaken, glas en oud papier naar de container brengen, de afval containers buiten zetten op de dagen dat ze worden geleegd, dit zijn allemaal voorbeelden van corvee taken die in een woongroep gedaan moeten worden. Een woongroep met een hekel aan regels kan besluiten deze taken niet te verdelen: Wie een taak ziet kan hem op zich nemen, op een gegeven moment zal iemand zich wel geroepen voelen om bijv. schoon te maken. Woongroepen die ervoor kiezen om corvee taken wel te regelen hebben een aantal opties. Een veelgebruikt systeem is roulatie: Een rooster geeft aan wie wanneer welke taak moet doen, en als ik bijv. deze week de toiletten moet schoonmaken, dan doet iemand anders dit volgende week. Op die manier kun je ervoor zorgen dat onplezierige taken niet altijd bij dezelfde persoon blijven hangen. Daarnaast krijg je een compleet beeld van wat er allemaal aan huishoudelijke taken komt kijken bij een woongroep, en je doet op verschillende gebieden vaardigheden en kennis op.

Nu blijkt dat ondanks een dergelijk rooster mensen soms nog een extra aansporing nodig hebben om hun taken ook daadwerkelijk te doen. Hierbij kan het helpen om mensen te vragen om op het rooster af te vinken wanneer een taak gedaan is, met de datum erbij. Een andere optie (met name voor grotere woongroepen) is om taken aan tweetallen toe te wijzen. Dan kan de een de andere herinneren en motiveren, en verder kan het de banden in de groep bevorderen.

Sommige groepen rouleren de taken niet maar hebben bijv. één persoon die altijd de wc's schoonmaakt. In het geval dat er geen taken zijn die niemand wil doen kan dit goed werken: het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is, en je leert sneller hoe je je taak efficiënt kunt doen omdat je maar met één taak bezig bent.

Tenslotte is er ook nog een derde optie: uitbesteden! Een aantal woongroepen huren bijv. een schoonmaker in om de woonkamer en de keuken schoon te maken. Vaak vormen verschillende standaarden met betrekking tot wat vies of schoon is een bron van irritaties binnen een woongroep. Als er geld beschikbaar is voor een schoonmaker kan dat helpen om deze irritaties te voorkomen. Tegelijkertijd gaat men op deze manier misschien een mogelijk ontwikkelingsproces voor de groep uit de weg.

Omgaan met corveetaken, opties:

- koppelen aan een vast persoon
- rouleren
- uitbesteden

Hulpmiddelen:

- rooster waar taak wordt afgevinkt, met datum
- taken door tweetallen laten doen

5. Omgaan met conflicten

Een conflict kan de hechtheid van de groep bevorderen, of er juist toe leiden dat de groep uit elkaar valt, afhankelijk van hoe met het conflict wordt omgegaan en wat de bron van het conflict is. Conflicten kunnen ontstaan tussen leden van de groep, maar het conflict kan ook gaan over verschillende visies voor de groep: De een wil een hechtere groep, de andere juist meer individuele vrijheid, de een wil een woongroep die milieubewust leeft en biologisch eet, de andere wil vooral goedkoop leven.

Conflicten kunnen ontstaan omdat mensen afspraken niet nakomen of verschillen in hun ideeën over wat de afspraken waren. Verschillende levensstijlen kunnen problemen veroorzaken: Jan gaat misschien graag laat naar bed terwijl zijn buurman vroeg op moet en door de leefgeluiden van Jan moeilijk in slaap kan vallen.

Opvattingen over wat waardevol of normaal is kunnen verschillen: Marijke vindt het vies als mensen hun vaat niet meteen afwassen, terwijl Esther het juist efficiënt vindt om maar een keer per dag de afwas te doen. Joost vindt het normaal dat hij met zijn vriendin in de gedeelde woonkamer zit te zoenen terwijl Jaap vindt dat dit niet kan.

En dan zijn er nog verschillende communicatiestijlen: Dorrit zegt voor haar gevoel gewoon hoe de dingen staan, maar Pieter voelt zich hierdoor aangevallen, met name als het bij het ontbijt gebeurt, hij is namelijk geen ochtendmens.

Vaak voorkomende typen van conflict (gedeeltelijk gebaseerd op *Creating a Life Together*):

- mensen houden zich niet aan afspraken, of herinneren zich afspraken verschillend
- verschillende levensstijlen
- verschillende opvattingen over waarden en normen
- verschillende communicatiestijlen

Wat helpt:

- een gedeelde visie op samenleven
- participatieve beslissingsprocedures
- duidelijke afspraken, schriftelijk
- goede communicatie vaardigheden

Een voorbeeld van slechte communicatie:

Een voorbeeld van goede communicatie:

Hoe kun je conflicten voorkomen of oplossen? Hoe meer er een gedeelde visie op het samenleven bestaat onder de leden, expliciet of impliciet, hoe minder structurele conflicten zullen er zijn en hoe groter de kans dat de conflicten kunnen worden opgelost.

Daarom is het bij het kiezen van nieuwe leden ook belangrijk om iemand te kiezen die aansluit bij de visie van de groep. Naast een gedeelde visie op het samenleven helpen ook duidelijk afspraken die schriftelijk (bijv. in de notulen van een vergadering) worden vastgelegd. Dit helpt bij conflicten die ontstaan omdat mensen verschillen in hoe ze zich dingen herinneren. Het is dus handig als je ergens kunt opzoeken wat er echt gezegd werd.

Goede communicatieve vaardigheden zijn ook belangrijk in het voorkomen en oplossen van conflicten. Praten in ik-boodschappen en het kunnen benoemen van emoties zonder de ander aan te vallen zijn dingen die mensen kunnen leren. Het leven in een groep kan dit leerproces juist bevorderen. Ook helpt het om regelmatig waardering voor elkaar uit te spreken. Bovendien wegen punten van kritiek dan minder zwaar.

Tenslotte kan de manier waarop de groep beslissingen neemt helpen om conflicten te voorkomen.

6. Samen beslissingen nemen

In veel groepen worden beslissingen op basis van het meerderheidsprincipe genomen: Een meerderheid moet voor het voorstel zijn, dan wordt het aangenomen en gerealiseerd. Vaak werken groepen echter ook met het iedereen-eens principe: iedereen moet met het voorstel eens zijn, of er mag in ieder geval niemand zijn die zijn veto tegen het voorstel uitspreekt. Wat zijn de voor- en nadelen van deze twee manieren om tot beslissingen te komen?

Het iedereen-eens principe zorgt ervoor dat niemand met een beslissing wordt opgezadeld waar hij of zij echt tegen is. Iedereen staat achter het besluit, er is consensus. De autonomie van de individuele leden is daarbij dus ook maximaal gewaarborgd. En als er geen consensus wordt bereikt dan worden door dit proces ook conflicten tussen de leden bloot gelegd. Dit heeft het voordeel dat conflicten minder snel zullen blijven door sudderen omdat ze niet onder tafel geveegd worden, zoals bij meerderheidsbeslissingen kan gebeuren waar mensen vervolgens met wrok gevoelens kunnen achterblijven. Door de nodige en langere discussies die aan een (gebrek aan) consensus vooraf gaan leer je elkaar beter kennen, en ook dit kan uiteindelijk weer de hechtheid van de groep bevorderen.

Tenslotte kan het iedereen-eens principe ook creatieve oplossingen voor problemen bevorderen: In één geval wilde een woongroep besluiten tot het inhuren van een schoonmaker. Er was echter een minderheid die de extra kosten niet wilde betalen. Uiteindelijk kwam men tot een consensus dat inhield dat de minderheid niet hoefde mee te betalen maar in plaats daarvan wel een deel van de schoonmaaktaken zelf moest uitvoeren.

Beslissingen nemen via het iedereen-eens principe heeft echter ook enkele nadelen. Vergaderingen zullen vaak langer duren, iedereen moet immers overtuigd worden. Hoe hechter de groep en hoe meer men elkaars visie deelt, hoe minder groot dit probleem echter zal zijn. Verder kan een enkeling een beslissing blokkeren, en hierdoor kan het iedereen-eens principe ertoe leiden dat weinig vernieuwing plaats vindt en de groep conservatief (= behoudend) wordt. Ook dit probleem zal echter meevallen als de groep met elkaar begaan is en er een gedeelde visie op het samenleven is. En omdat het herhaaldelijk blokkeren van voorstellen tot een verslechtering van onderlinge relaties kan leiden zal dit middel niet heel vaak worden ingezet. Tenslotte is er nog het probleem van aantallen: Hoe groter de groep, hoe lastiger het zal zijn om tot een consensus te komen. Bij veel woongroepen met tussen de 5 en de 8 leden zal echter ook dit probleem meevallen.

Meerderheid en iedereen-eens zijn trouwens maar twee uiteinden van een breed scala aan opties: Men kan er ook voor kiezen om voorstellen alleen met een 2/3 meerderheid aan te nemen. En andere optie is consensus min één: Als er maar een enkele persoon is die het voorstel afwijst, dan wordt het voorstel alsnog aangenomen.

Voordelen van Meerderheidsprincipe:

- vernieuwingen zijn makkelijker te realiseren
- vergaderingen vergen minder tijd
- geen blokkade van beslissingen door enkeling
- makkelijker bij grotere groepen

Voordelen van Iedereen-eens principe:

- beslissingen worden door iedereen gedragen
- individuele autonomie/vrijheid wordt maximaal gerespecteerd
- conflicten worden opengelegd
- je leert elkaar beter kennen
- kan creatieve oplossingen bevorderen

7. Kosten bijhouden en verdelen

Wc papier, schoonmaakmiddel, eten, internet, telefoon, een krant, dit zijn allemaal voorbeelden van dingen die in een woongroep gedeeld kunnen worden. Sommige woongroepen delen al de genoemde dingen met elkaar, andere woongroepen hebben veel minder gemeenschappelijk eigendom. Neem de telefoon: sommige woongroepen hebben geen huistelefoon, dat scheelt administratie en iedereen heeft inmiddels toch een mobieltje. Andere woongroepen hebben wel een huistelefoon, met een flatrate, en dan heb je vervolgens genoeg aan een klein bundel voor je mobieltje. Hoe dan ook, voor alles wat wel gedeeld wordt geldt de vraag: Hoe houden we de kosten bij en hoe gaan we ze verdelen?

Voor de administratie van gemeenschappelijke kosten zijn er in principe twee systemen. Aan de ene kant kun je ervoor kiezen om in een boekje bij te houden wie hoeveel geld uitgeeft voor gemeenschappelijke boodschappen. Om de zoveel tijd (bijv. elke maand) wordt er dan uitgerekend hoeveel iedereen betaald heeft. Vervolgens moeten de woongroepsleden onderling geld vragen of betalen om te zorgen dat iedereen dezelfde financiële bijdrage levert. Aan de andere kant kun je ervoor kiezen om een huispotje (of huisportemonnee) te hebben als woongroep. Gemeenschappelijke boodschappen worden hieruit betaald, en als het potje leeg is, dan moet iedereen weer een bepaald bedrag inleggen.

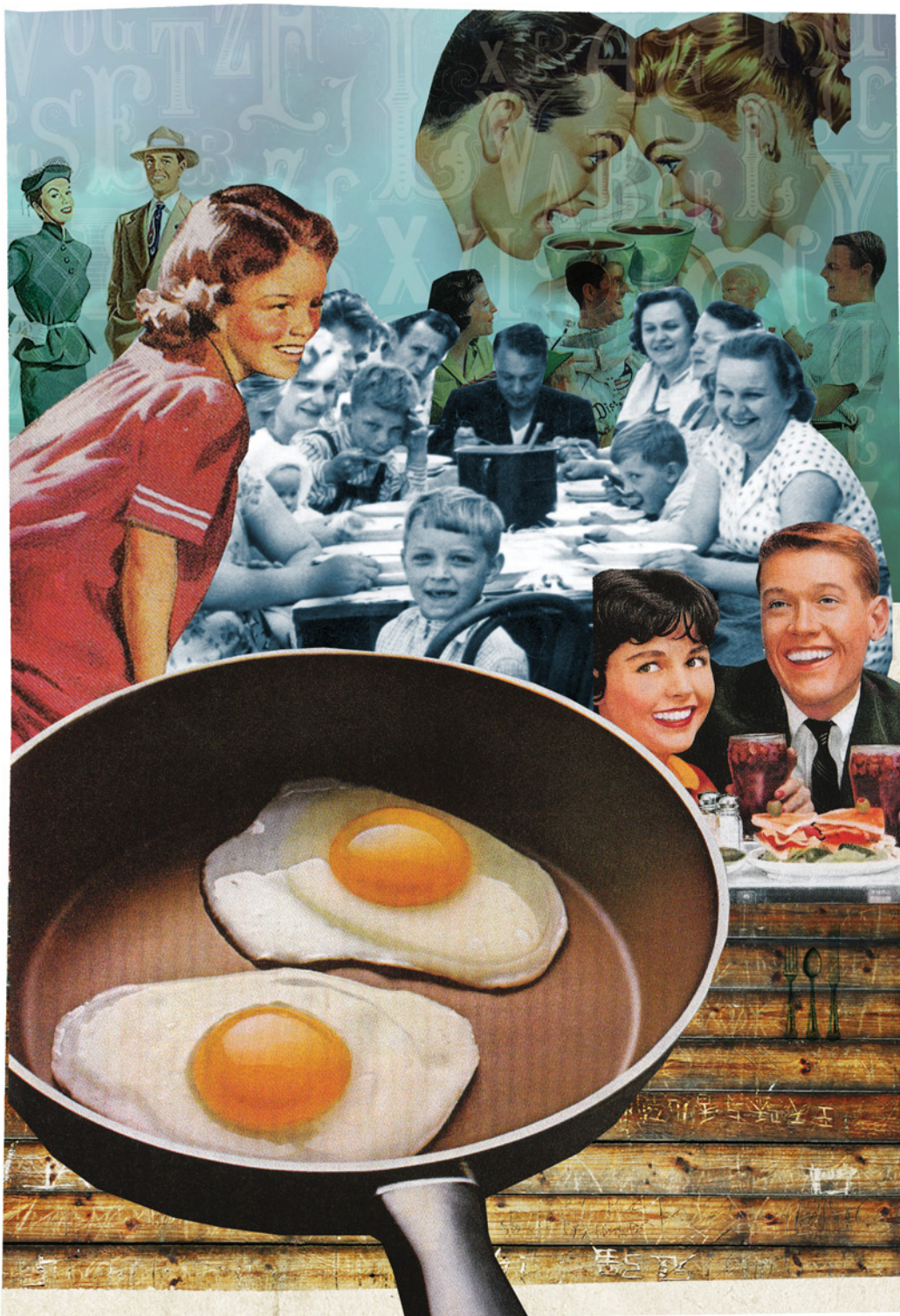
Aandachtspunt in beide systemen is hoe je omgaat met afwezigheid. Moeten mensen minder betalen als ze bijv. op vakantie gaan, of een dag afwezig zijn? Je kunt ervoor kiezen om afwezigheid niet te compenseren en op die manier aanwezigheid aan te moedigen, met de bedoeling om hiermee de cohesie van de groep te versterken. Vanuit het perspectief van rechtvaardigheid lijkt het echter wel wenselijk om mensen voor hun afwezigheid te compenseren, zeker als het om een langere afwezigheid gaat. Dit maakt de administratie echter ingewikkelder: Je moet de aanwezigheid van de groepsleden bijhouden, en je moet ook op een bepaalde manier uitrekenen hoeveel elke dag kost in de woongroep. Bij het huispotje systeem kun je dit doen door vast te leggen dat iedere persoon per maand bijv. 25 euro moet inleggen. Als je er vervolgens de helft van de maand niet bent volsta je met 12,50 euro. Bij het andere systeem moet je op basis van wat in het boekje is opgeschreven per maand (of week) kijken hoeveel kosten er gemaakt zijn. Dit is dan het bedrag wat over de aanwezigen wordt verdeeld naarmate hun aanwezigheid.

Kosten bijhouden:

- storten: via huispotje
- voorschieten: kosten opschrijven in huisboekje

Kosten verdelen:

- compenseren voor afwezigheid
- niet compenseren voor afwezigheid
- gedeeltelijk compenseren (bijv. alleen voor vakanties)

8. Samen eten

Iemand zei eens dat je vrij snel een indruk van de hechtheid van een woongroep kunt krijgen door te kijken hoe vaak er samen wordt gegeten. Maaltijden zijn al sinds vanouds gelegenheden om sociale contacten te onderhouden. Tegelijkertijd is het voor de leden van een woongroep vaak lastig om samen te eten, iedereen heeft immers zijn eigen drukke agenda. Sommige woongroepen besluiten om geen structurele afspraken te maken over gezamenlijke maaltijden. Iedereen doet zijn eigen ding, en je vertrouwt erop dat mensen spontaan besluiten om samen iets te koken. Bij een woongroep die al hecht is kan deze intuïtief-spontane manier voldoende zijn om de sociale contacten binnen de groep op peil te houden. Andere woongroepen kiezen ervoor om s'avonds in principe altijd samen te eten. Als je hiervoor kiest, hoe kun je zoiets organiseren?

Veel woongroepen die s'avonds altijd samen eten werken met een eetrooster. Ieder lid van de woongroep kan per dag aangeven hoe aanwezig (wat het eten betreft) zij op die dag is. Een kruisje (x) staat bijv. voor vol pension, een minnetje (-) voor alleen ontbijt en/of lunch, een M voor alleen avondeten, en een A voor geheel afwezig. Ook gasten kunnen in zo'n rooster worden ingeschreven (bijv. door een extra M in het rooster te zetten), mensen kunnen dus makkelijk vrienden meenemen naar de woongroep. Verder wordt er van iedereen verwacht om af en toe te koken, en ook de kok schrijft zich in. In een woongroep van 7 personen kookt iedereen dan gemiddeld een keer per week, voor al degenen die zich voor die dag hebben ingeschreven.

Als er samen wordt gegeten moeten er ook boodschappen gedaan worden voor het eten. Ook dit kan op verschillende manieren. Bepaalde woongroepen doen maar één keer per week boodschappen voor de hele week: iemand gaat bijv. naar de markt en koopt voor de hele week groenten en fruit. Iemand anders gaat naar de bakker en haalt voor de hele week brood, etc. Ook handig: als je als woongroep een stichting bent kunt je misschien een kaart voor de groothandel aanschaffen, dat maakt de boodschappen weer goedkoper. In ieder geval moet de kok dan vervolgens koken met wat er in huis aanwezig is. Een andere manier om de boodschappen te doen is om degene die kookt dit te laten doen: De kok van de dag doet ook de boodschappen voor die dag. Dat geeft de kok meer keuzevrijheid, maar het kost meer tijd omdat er iedere dag boodschappen moeten worden gedaan.

Tenslotte is het nog zaak om op basis van het eetrooster de eetkosten te berekenen. Allereerst kijk je naar de (eet)kosten voor bijv. de gehele week. Als iedereen de hele week aanwezig is worden deze kosten gewoon gelijk verdeeld over alle leden van de woongroep. Vervolgens is het de vraag in hoeverre mensen een kostenreductie krijgen als ze afwezig zijn.

>>

Zoals eerder gezegd kun je ervoor kiezen om de sociale contacten te bevorderen door afwezigheid bij het gezamenlijke eten niet te compenseren. In dit geval ben je gewoon op elke dag of geheel afwezig of je betaalt vol pension. Vervolgens reken je het aandeel van iedereen aan de eetkosten uit. Andere huishoudelijke boodschappen (bijv. wc papier of afvalzakken) kun je in deze berekening meenemen. Je kunt er ook voor kiezen om de eetkosten in nog meer detail op te splitsen door wel onderscheid te maken tussen vol en half pension. Hiervoor moet je wel beslissen hoe duur het avondeten is ten opzichte van de lunch en het ontbijt. Een makkelijke manier om dit te doen: je maakt geen onderscheid tussen mensen die alleen ontbijt of lunch eten of allebei, het telt gewoon als half pension, net als wanneer iemand alleen het avondeten nuttigt. Elk soort half pension kost dan ook hetzelfde, en de prijs van 1 vol pension is hetzelfde als de prijs van 2 halve pensions.

Rekenvoorbeeld eetkosten met half pension:

In een week heeft dezelfde woongroep 108 euro uitgegeven voor eten.

Jan: 3 vol pensions, 3 half pensions,
1 gast voor het avondeten
Marije: 5 vol pensions
Marc: 3 vol pensions, 1 half pension
Anne: 2 vol pensions, 5 half pensions

In totaal hebben we 13 volpensions en 10 half pensions (inclusief de gast), wat neerkomt op 36 half pensions. Een halfpension kost dus 3 euro, en de leden moeten het volgende betalen:

Jan: 30 euro
Marije: 30 euro
Marc: 21 euro
Anne: 27 euro

TOTAAL: 108 euro

Rekenvoorbeeld eetkosten met alleen vol pension:

Stel de woongroep bestaat uit Jan, Marije, Marc en Anne. In een week heeft de groep 84 euro uitgegeven voor eten.

Jan was die week 5 dagen aanwezig, Marije 6, Marc 3 en Anne 7.

Dit levert in totaal 21 eeteenheden op, en elke dag vol pension kost dus 4 euro. De leden moeten het volgende betalen:

Jan: 20 euro
Marije: 24 euro
Marc: 12 euro
Anne: 28 euro

TOTAAL: 84 euro

9. Verenigingen van Eigenaren

Eigenaren van koopwoningen die onderdeel van hetzelfde pand zijn horen bij een vereniging van eigenaren (VvE). Een VvE is duidelijk anders dan een woongroep: mensen delen meestal geen woonruimte, ze eten over het algemeen niet samen, en de groep is veel minder hecht dan een woongroep. Desondanks zijn een aantal van de eerder besproken punten ook voor VvE's relevant.

Net zoals je bij woongroepen verschillende types en maten van betrokkenheid hebt, zo zijn er ook bij VvE's slapende verenigingen en actieve verenigingen. Een slapende vereniging heeft geen regelmatige vergaderingen, men komt alleen bij elkaar als er een aanleiding voor is. Slapende verenigingen zetten meestal ook geen geld opzij voor onderhoud, er bestaat dus geen huispotje voor gedeelde kosten. Bij woongroepen is de keuze tussen geld storten of voorschieten niet heel belangrijk omdat het om relatief kleine bedragen gaat. Bij VvE's daarentegen kan op gegeven moment bijv. door een storm een nieuw dak nodig zijn. Als er dan geen geld opzij gezet is moet iedereen op korte termijn een groot bedrag betalen.

Sommige VvE's kennen ook zoiets als corvee taken. Een VvE kan ervoor kiezen om deze in een huishoudelijk reglement vast te leggen. Het kan gaan om een gezamenlijk trappenhuis dat de leden zelf schoonmaken, het vegen of ijsvrij maken van de stoep, of het notuleren bij vergaderingen. De eerdere opmerkingen over het verdelen van corvee taken zijn hier van toepassing. Hetzelfde geldt voor het omgaan met conflicten. Deze kunnen bijv. gaan over een lekkage bij de bovenbuurman, over geluidsoverlast, of over wie zijn fiets waar mag neerzetten.

Tenslotte moeten ook VvE's net als woongroepen beslissingen nemen als groep. We hebben het eerder al gehad over het meerderheidsprincipe en het iedereen-eens principe. VvE's passen vaak verschillende stemprincipes toe, deze zijn geregeld in de splitsingsakte. Bij belangrijke zaken zoals bijv. een grote investering in een nieuw trappenhuis is een gewone meerderheid van de eigenaren vaak niet voldoende. Hier zou je kunnen kiezen voor een 2/3 meerderheid of het iedereen-eens principe. Bij minder belangrijke zaken zoals het kiezen van een penningmeester daarentegen is een gewone meerderheid vaak wel voldoende.

10. Boeken & Websites

Boeken

- Creating a Life Together: Practical Tools to Grow Ecovillages and Intentional Communities, Diana Leafe Christian, New Society Publishers, 2003.
- Wonen doe je zelf - 25 inspirerende collectieve woonvormen, diverse auteurs, GRAS Uitgevers, 2013.
- Geweldloze communicatie, Marshall B. Rosenberg, Lemniscaat, 2011.
- Consensus: A New Handbook for Grassroots Social, Political, and Environmental Groups, Peter Gelderloos, Sharp Press, 2006.

Websites

- Fellowship for Intentional Community, <http://www.ic.org/>
- Federatie Gemeenschappelijk Wonen, <http://www.gemeenschappelijkwonen.nl/>
- Omslag Servicepunt Anders Wonen, Anders Leven, <http://www.omslag.nl/wonen/>
- Leefgemeenschappen in Nederland, <http://www.leefgemeenschappen.nl>
- Landelijke Vereniging Centraal Wonen, <http://www.lvcw.nl/>
- Kamernet, <http://kamernet.nl/>
- Woongroepnet, <http://www.woongroep.net/>
- Consensus, http://en.wikipedia.org/wiki/Consensus_decision-making

Dankwoord

Dit boekje is tot stand gekomen op basis van interviews met leden van zeven woongroepen.
Hartelijk dank aan jullie:

- Woongroep school De Delta (Winschoten): Jack, Wilma en Jack
- Woongroep De Hamrik: Annemiek, Thijs, Gijs, Rochus en Kees
- Woongroepen ErvenS: Gijs, Cisca, Ruth en Gertjan
- Huize Hoeksteen: Blom, Astrid en Evert
- Huize IJkelstein: Martijn, Milan, Roos, Janneke en Heleen
- Woongroep Pancho: Jasper en Lutske
- Woongroep Vinkenstraat: Shita, Minke en Nayra

Bedankt aan Ynskje van Meurs, Yvette de Vries, Marije Lamsma en Lenze Hofstee voor het begeleiden van dit onderzoek, en aan Sanne Raap voor hulp met het corrigeren van deze tekst.
Tenslotte dank aan Nijestee en CareX voor het financieren van dit onderzoek.

A101	▶	▶
O3	▶	▶
O4	▶	▶
O6	▶	▶
O6	▶	▶
A107	▶	▶
O8	▶	▶

rijksuniversiteit
 groningen

faculteit wijsbegeerte

Nijestee |

